

Abonamentul:

Pentru monarhie:
Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
6 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 fr., $\frac{1}{2}$ an
9 fr., $\frac{1}{4}$ an
4 fr. 50 cm.

Foia apare în fiecare
Sâmbătă.

Unitatea

Insertiuni:

Un șir garmond:
odată 14 fl., a doua
oară 12 fl., a treia
oară 10 fl.

Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unității”
în
Blaj.

Foie bisericească-politică.**Anul XVI.****Blaj, 3 Noembrie 1906.****Numărul 45.****Proiectul pentru promovarea
industriei.**

În 25 Octombrie la proiectul pentru promovarea instrucției, prezentat dietei de ministrul de comerț Kossuth Ferencz, a luat cuvântul și deputatul Vințului-de-jos **Dr. Iuliu Maniu**, și a combătut cu toată bărbăția șovinismul, în serviciul căruia vreau să pună și aceste legi industriale. Szterényi (Stern), secretariul de stat a luat în apărare acest proiect și în discursul său a zis astfel de cuvinte, cari arată că nici chiar cei mai de sus puși idee nu au de curente politice ce dominează în Ungaria. Deputatul Maniu vorbește mai ales în contra dreptului discrețional al ministeriului de a subvenționa, de a detrage subvențiunea, etc. a marilor fabrici, cu un cuvânt a pune la dispoziția guvernului mii de existențe, cari le pot folosi spre scopuri politice, electorale, astfel că proiectul acesta va corupe moravurile publice. Propune deci un amendament, de a se înființa un *senat* industrial central, compus din 36 membrii, jumătate denumiți de Majestatea Sa, jumătate aleși de cameră, din toate partidele.

Iuliu Maniu: Toți oratorii au accentuat că dreptul discrețional ce se acordă prin acest proiect poate să fie în detrimentul țării. (Voci în stânga extremă: Aceasta n'a zis-o nimeni!) Pardon! Tocmai referentul care este independist, a zis: „Zău, acest proiect, dacă ajunge în mâinile unui guvern rău, poate să distrugă industria țării. o votez însă, căci am încredere în guvernul actual”. Să-mi dați voe dlor, legile nu se votează pentru un guvern, ci pentru țara întreagă; unui guvern i-se votează cel mult budgetul.

...Dl ministru a zis, ce e drept, că puterea aceasta discreționară o va întrebuița spre binele patriei. (Mișcare în stânga). Stimatul domn ministru nu putea să vorbească decât în numele acestui guvern și în numele său, nu însă în numele tuturor guvernelor. Punctul nostru de vedere a fost, că dacă dăm această putere la discreția guvernului, fără nici un control, care să poată pune zăgaz eventualelor abuzuri ale guvernului, aceasta ar duce nu numai la detrimentul țării, dar și la distrugerea industriei, pe care vrem să o ridicăm.

Dl secretar de stat a zis, că: avem nevoie de această lege, pentruca să promovăm industria, dar avem nevoie și pentruca să sprijinim construirea statului național. (Vii aprobări în stânga și stânga extremă). Și din punctul statului național este importantă această lege, zice dl secretar, fiindcă (Miș-

care în stânga. S'auzim!) vom înființa fabrici înainte de toate pentru scopul să putem da de lucru Maghiarilor de rassă.... (Mișcare și contradicții în stânga și stânga extremă).

Lázár Pál: Așa ar fi bine.

Iuliu Maniu: ...prin urmare vom înființa fabrici în locuri, unde să putem întări prin acele fabrici și organizația lor, Magiarismul. (Vii aprobări).

Nagy György: Cum? Vrei să întărim pe Valahi? (Zgomot. Președintele sună).

Markós Gyula: Cum? Să gravităm acum și noi spre București? (Mare zgomot. S'auzim!)

Iuliu Maniu: Dl deputat care m'a întrerupt și-a câștigat deja dreptul, de a nu fi nevoe să i-se răspundă. (Mare zgomot).

...Eu, dlor, ca cetățean al acestei țări cu adâncă și sinceră durere am auzit din gura dlui secretar de stat clasificarea conform căreia dintr'un scaun oficial s'au enumerat așa zicând trei categorii ale cetățenilor. Prima categorie, care trebuie cu orice preț sprijinită și întărită: Maghiarii. (Vii aprobări). De a doua categorie se țin cei ce sunt gata ași încovoia caracterul național, cultura și inclinațiunile spre Maghiarii de rassă. (Mișcare. Zgomot). Și a treia categorie...

Simonyi-Semadan Sándor: Nu sunt decât două categorii: Magiari și Nemagiari! Patrioți și Nepatrioți! (Mare zgomot).

Președintele: Rog pe dnii deputați să nu facă mereu întreruperi. (Zgomot. Voci: Nu sunt decât patrioți și nepatrioți).

Iuliu Maniu: Repet, a treia categorie este aceea, care va fi sprijinită numai atunci, când nu vor avea unde pune banii. (Zgomot). Să-mi dați voe dlor...

Keller István: Asta-i un fel de categorie valahă!

Iuliu Maniu: Eu pretind dela guvern și legislație, ca la aducerea de legi economice, să nu facă categorii în țara aceasta. (Strigăte zgomotoase: Nimeni nu face, DV. faceți! Fantazie! S'auzim!) Da, dvoastre faceți categorii, când enunțați din scaunul secretarial, că ve-ți sprijini numai milioanele statului, adevă pe Maghiarii de rassă. (Vii aprobări). Din milioanele acelea ale statului nu fac parte numai Maghiarii de rassă, ci și noi.

Markós Gyula: Și dvoastră sunteți Magiari! (Mișcare).

Iuliu Maniu: Nu, eu nu sunt Magiar! (Mare zgomot pe toate băncile camerei. Voci: Atunci să plecați în România!)

Lázár Pál: Trebuie chemat la ordine! Auzi acolo, el zice, că nu e Magiar! Dacă nu e magiar, atunci n'are loc aici. Aici numai Maghiarii au loc! (Zgomot).

Nagy György: Ce spune, că nu e Magiar? La ordine! (Mare zgomot și strigăte în stânga: Trebuie chemat la ordine!)

Președintele: N'am auzit aceea expresie a dlui deputat.

Keller István: Să vă pară bine că nu-i Magiar. Ni-ar fi rușine, dacă ar fi Magiar. (S'auzim. S'auzim!)

Președintele (sună): Am să văd notele stenografice și dacă dl deputat a întrebuițat o expresie incorectă sau care ofensează statul, îl voi chema la ordine ulterior. (Zgomot. Voci: Acestuia nu-i e de ajuns numai o chemare la ordine! S'auzim!)

Iuliu Maniu: Să-mi dați voe dlor, nu cer, ca dl președinte să caute notele stenografice. (Mișcare). Voiu repeta deci ce am zis adineaori. (S'auzim! S'auzim!) Am zis că dl secretar de stat în expozeul său vrea să sprijinească înainte de toate pe Maghiarii de rassă. (Vii aprobări). Eu am protestat și am zis, că aceasta nu e procedere dreaptă.

Markós Gyula: Plecați de-aici la București.

Iuliu Maniu: Trebuie sprijiniți de-o potrivă toți cetățenii statului. Aceasta am zis-o, la carea cineva a strigat: Și tu ești magiar? Iar eu i-am răspuns: Nu sunt Magiar! (Mare zgomot. Ne mai pomenit. Încă repetă!)

Keller István: Ne pare bine, că nu ești! (Mișcare. Zgomot).

Lázár Pál: Rugăm pe dl președinte, să-l cheme la ordine. A repetat expresia. (Mare zgomot. Voci: S'auzim pe președintele!)

Președintele: Vă rog să fiți liniștiți, eu îndată am să mă conving! (Strigăte zgomotoase: Doar tocmai acum a repetat ceea ce zisese mai înainte. Mișcare).

Zgomotul, ce să naște în urma enunțatiunilor, atât de hotărâte ale vorbitorului e de nedescris. Szterényi să scoală și răspunde agitat: Amendamentul dlui Maniu nu-l primesc firește.

Iuliu Maniu: Firește, pentrucă e făcut de un deputat naționalist.

Szterényi: Da, fiindcă este deputat naționalist; am să arăt aceasta imediat. Eu în camera aceasta nu cunosc deputați naționaliști, (Aprobări în stânga); eu nu cunosc decât deputați magiari. Și dacă dl deputat Maniu a accentuat adineaori, că ei nu sunt Magiari, dați-mi voe să-l fac atent pe dl Maniu, că în țara aceasta locuiesc naționalități, dar toate naționalitățile sunt magiare, (Taci moi! — Tr. Adevărat! Așa este!), căci națiune magiară o națiune unitară, individă, dar naționalitățile sunt membrii acestei națiuni. Iar în camera aceasta dl deputat Maniu nu poate fi prezent, decât în calitate de deputat magiar. (Aprobări).

„Wiener Allgemeine Zeitung” descriind incidentul acesta, îl comentează cât să poate mai aspru pentru Iusth, Szterényi și toată majoritatea dietei, și nu are cuvinte destule de laudă pentru energia cu care dl Maniu apără o stare de lucru evidentă.

Polonii pentru religia lor. „Ordinațiunea guvernului german, a ridicat mult prav în vremea, când a făcut obligatoare instrucțiunea religioasă în limba germană. În urma pastoralei mitropolitului Stablevoszki, s'a pus în mișcare întreaga societate polonă și protestează împotriva instrucțiunii religioase în limba germană. Presa, cu excepțiunea organelor anticlericale, sprijinește mișcarea polonă. Sunt de acord în recunoașterea luptii și dovedesc, că punctul de vedere a mitropolitului e perfect îndreptățit, ce provoacă la aceea, că polonilor protestanți li-s'a permis învățarea religioasă în limba lor. Consecința pretinde așadar, ca guvernul, să deie dreptul acela și polonilor catolici. Dacă cu aceștia face excepție, dovedește, că pe ei li persecutează nu numai pentru-că sunt poloni, ci și pentru-că sunt catolici. În tenorul acesta serie și cel din urmă număr din „Frankfurter Zeitung“, profetind izbândă mișcării polone, cu multă asprime atacă guvernul pentru politica polonă continuată de zeci de ani, fără istețime și înțelepciune, și e de părerea, că întreagă mișcarea nu osândește pe poloni, ci pe însuși guvernul. Pe terenul religios, serie numita foaie, forța n'are loc nici în chestia instituțiilor, nici a instrucțiunii religioase. De altcum preoții și învățătorii poloni încă sunt pătrunși de glasul de chemare a mitropolitului și continuă cu zel activitatea. Cum se raportează mai nou, Zbozrovski a convocat în Ostrovo conferință preoțească, la care au participat 700 poloni, între cari principele Ferdinand Radzivil. Adunarea a luat poziție hotărâtă împotriva instrucțiunii religioase în limba germană și a hotărât, să ridice protest și la guvern. Oratorul mai de frunte a fost principele Ferdinand Radzivil, în mijlocul vorbirii căruia poliția a disolvat adunarea. Guvernul

german cu asfel de procedură varsă numai oien pe foc și este peste ori-ce îndoială, că în mod așa violent nu va putea să înădușe o mișcare dreaptă.”

Publicăm acestea șire despre lupta nrișe, ce o poartă puținii poloni față cu guvernul mamei Germanie, după foaia „Egyházi Közlöny“ (Nr. 43—1906), din parte-nimie adaugând.

Adunarea generală a reuniunii învățătorilor arhidiecezani.

— Raport special. —

După multele apeluri și articoli apăruti în ziarele noastre, se aștepta cu un fel de neastămpăr și cu o vină interesare această adunare generală. Avertisările date învățătorime din partea celor ce-i vreau binele, au fost ascultate, pentru-că deși învățătorii arhidiecezani s'au prezentat într'un număr mai mare ca altă-dată, totuși străini n'au fost, decât 3 din dieceza de Gherla și 3 gr-ort. din Bănat, cari însă n'au rămas la adunare. Și e mai bine așa. E mai bine să nu se rumpă barierele confesionale, să rămână învățătorii noștri și mai departe legați de biserică, care singură ocrotește și păzește până acum școala. Ruperea barierele confesionale poate fi pusă la cale de aceia, cari vreau să înstrăineze pe dascăli de biserică și de neamul lor, și aceasta, credem, că nime n'o dorește.

Ziua primă.

Marti dim. în 23 ort. s'a celebrat sf. liturgie în biserică catedrală, pontificând canonicul *Gheorghe Muntean*, presidentul Reuniunii, asistat de prof. *Ioan F. Negruț*,

Aron Papiu, Nic. Pop și Valer Suciu, ca lector. A cântat choral elevilor preparandiali, sub conducerea ped. *Ștefan Secetă*. După sf. liturgie s'a celebrat parastas pentru membrii reuniunii repausați, și după aceea au mers pedagogii cu învățătorii prezenți la mormintele prof. *Bota și Solomon*. Cu această ocazie învățătorul *Maxim Blaga* a rostit o frumoasă vorbire, întru amintirea neuitatului profesor *Anrei P. Bota*. De asemenea a vorbit și dl *Ioach. Pop* pentru profesorii repausați.

La 10 oare se deschide adunarea de președintele *Gheorghe Muntean*, fiind prezenți vice-pres. *I. F. Negruț*, notarul *Petru Ungur*, cassarul *Nic. Pop*, profesorii *Valer Suciu și Aurel Gajia*. Mai erau de față canonicii: *Gavril Pop și Dr. Izidor Marcu*, inspectorul scol. penz. *Iuliu Bardossy*, insp. scol. comit. *Nehéz I.*, prof. gimn. *Deac, Precup, Dr. Raț, Papiu*; prof. semin. *Dr. Nicolescu, Macaveiu, Roșian*, prof. pens. *N. Ionaș*, apoi *A. C. Domșa*, red. „Unirei“, *Iosif Lita*, vice-prot. *Biei, Ales. Papiu*, parohul *Bistrei, Vas. Smigelschi*, paroh, *Sâncel, Ioan Simu*, preot, *Abrud, Sept. Popa* (raport. *Tribuna*) și *I. Isaic* (*Gazeta*); profesoarele școlii civile de fete din loc, *Dă. Silvia Negruț*, învăț. dipl. și alții, a căror nume ne scapă. Îndată la început se alege o comisie de 5 care, în absența *Escel. Sale I. P. S. Dn Mitropolit*, să invite la adunare pe vicariul general, părint. canonic-preposit *Ioan M. Moldovan* și pe inspectorul scol. arhidiecezan, canonicul *Dr. Victor Szmi-gelski*. În comisia de 5 au fost aleși învățătorii: *Ioachim Pop, Octavian Pop, Mihail Găzdac, Ioan Pampu și Izidor Dopp*.

Președintele deschizând ședințele adunării, accentuiază legătura, ce trebuie să existe între biserică și școală, insistând mai ales asupra datorinței, ce au învățătorii de-a

FEUILLETON.

Notițe și impresii.

III.

Expoziția.

Sara târziu ajungem în gara-de-nord, o zidire veche și posomorâtă. Primire oficială nu s'a făcut, și a fost bine așa, căci vorbirile de paradă s'au spus atâtea. Înainte de sosirea membrilor „Asociațiunii“, încât ceva nou nu s'ar fi spus. Totuși un grup destul de numărös, între cari dl *N. Iorga*, era pe peronul gării. Se aud, din acest grup cuvintele: „Avut-a care-va vre-un discurs să-l spue? Dacă a avut să-l înghită“, și n'ar fi putut face altceva, căci oaspeții se coborâră grabnic într'o furnicare aprinsă, să-și afle cuartirele.

Zgomotul asurzitor din orașele mari, nu se aude pe acest timp înaintat, în București. Dar s'aude lătrat de câni, la această margine a orașului lui Bucur ciobanul. Trăsurile splendide, cu foarte buni cai, cu surugii în uniformă, ce am văzut-o mai întâi la Ploiești, durae pe străzi neobișnuit de iute. Cum merg cu ochii la șirul de case din stânga, cât se pot vedea pe această stradă nu prea luminoasă, o trăsură se oprește nu departe și se aude deslușit glasul doamnei: „Am avut cinci pachete frate, și iacă aici ls numai patru. Ah! și chiar pachetul cel cu . . .“

„De le-ar fi săcat sămânța la toate pachetele voastre“, zise amarit bărbatul și porunci birjarului să întoarcă.

Dimineața la institutul *Pompilian* ascultăm o conferință explicativă a dlui *Iorga* asupra expoziției, pe care avem s'o vizităm. Vor fi fost mulți, cari atunci îl vor fi auzit pentru întâia-ora vorbind, dar pe domnia-sa îl poate ascultă, ori cât de mult l-ar fi auzit cineva, fără să dorească ca să se termine cât de îngrabă vorbirea. Notele explicative ne-au folosit fără îndoială tuturor, și multămita, ce i-s'a putut aduce, a fost convingerea, că sunt și în lumea de azi oameni, cari știu să se sacrifice fără nici un interes, decât acela de a face bine.

Se spune, că locul, unde e azi expoziția, câmpul *Filaretului*, înainte, până în toamna trecută a fost pustiu și mlaștinös. Azi însă răsare un întreg oraș, cu străzi, cu alee, cu edificii pompoase. — se înțelege ceea mai multe făcute din material, ce se poate dărîma, după-ce expoziția va fi încheisă.

Poarta dela intrarea în expoziție are intrări deosebite pentru trăsuri, pentru cei ce scot atunci bilete și pentru cei cu bilete libere, abonate. Noi intrăm prin cea din urmă și înainte ni-se deschide o largă alee, prunduită bine, pe marginea căreia se învârtă copaci frumoși cu stâlpi înalți, ce poartă marca tuturor județelor din Muntenia și Moldova, iar în vârf tricolorul nostru. În fața aleei, chiar în fund dominează palatul artelor, zidit acesta din material trainic. La începutul aleei, la dreapta, intrăm în pavilionul *monopolurilor statului*, o zidire drăgută, nu prea spațioasă, dar foarte bine aranjată. Locul cel mai estins în pavilion

l cuprinde *tăbacul*, cu nespus de variatele forme, sub cari se prezintă. Vezi foi late în pachete mari, din cari mașina, eșutul lat mai bine, taie dungi subțiri, aduce cu purziceanul nostru, numai cât e mult mai întunecat. Țigarete de tot felul decorează păreții în legături drăgălașe. Tavanul e prins întreg cu foi de tăbac, iar țigările de frunze cuprind ungherele. La învățoarea și la umplutul țigaretelor lucră aprig fetele în costumul acela mohorit, ca de ocași. Palide, fără nici o expresie, și fără să fie conturbate de mulți privitori, ele își vad de munca lor migăloasă, care trebuie să fie nespus de plictisitoare. Noue de tot pentru mine sunt țigarete subțiri și lungi, se vede pentru damele, ce îndatinează tot mai multe a slobozi pe nările fine acest fum, ce iasă din „iarba dracului“ aprinsă. — *Sarea* e reprezentată în măsură cu mult mai neînsemnată, decât tăbacul. Câți-va cubi cenușii, puținii de tot albi.

Lângă pavilionul acesta, tot la dreapta aleei, o construcție cu mult mai estinsă, ne chiamă înăuntru, pavilionul *agriculturii*. Dacă se zice de atâtea-ori, că România e o țară agricolă, trebuie neamintit să intri în acest pavilion, unde ți-ar trebui ceasuri întregi, numai ca să-ți poți arunca cât de cât ochii la produsele bogatului pământ românesc. În globuri de sticlă de toate mărimile, așezate în multe șire până aproape, de unde se începe coperișul pavilionului, vezi grâul, cucuruzul, orzul, ovăsul, săcara, mazerea, cânepa, inul, — în grăunțe, ce presintă foarte multe variațiuni. Grâul și cucuruzul cuprind partea cea mai mare, vezi că în acestea done a cazului țării. Produsele is aranjate după județe, dar în timpul scurt,

susține și întări legătura aceasta, și termină, pomenind numele învățătorilor trecuți la o viață mai fericită.

După cuvântul președial, vorbește Dl. vicar general *I. M. Moldovan*, enumerând jertfele, ce aduce biserica pentru școală și susținerea ei. Dsa asigură pe învățători, că biserica și conducătorii ei, regretă că nu pot jertfi mai mult întru ajutorarea școlii și a învățătorilor. Apelează la învățători să fie la biserică, ca la susținătoarea școlii și dorește succese adunării generale.

Dl *Iuliu Bardossy* salută pe președinte, promovată la demnitatea de canonic, și speră că și pe viitor va fi pentru reînviere.

Prof. *Preocup* felicită pe învățători pentru bunul și piosul gând, de așa aduce aminte cu prilejul adunărilor generale de foștii lor profesori, le mulțumește în numele familiei repaus. Petru Solomon, și de-odată să înscrie de membru fondator al Renniunii.

Se trece la ordinea de zi, citindu-se singuraticile rapoarte, asupra cărora vom reveni mai târziu. Însemnăm aici, că pentru examinarea rapoartelor s'a ales următoarele comisii:

În comisia pentru censurarea rațiociniului pe 1905, și proiectul de buget pe 1907: Octavian Pop, Ioan Pampu și Mihail Găzdac. — Pentru examinarea raportului comitetului redacțional: Ioachim Pop, Petru Olar și Teodor Pănzăzan. — Pentru censurarea raportului general, despre lucrarea despărțământelor: Traian Șuteu, Izidor Dopp și Andrei Pora.

Cu acestea ședința primă se încheie.

A urmat banchet în sala cea mare a otelului Univers iar după prânz la 5 oare Societatea de lectură a elevilor dela pedagogie a dat o producție muzicală declamatorie succasă, la care au luat parte public

nmăros. Remarcăm „Marșul lui Tudor“ și „Răsunetul văilor“, coruri, apoi monologul „Vespasian și Papinian“, de Stoia și Netoțian și monologul „Achim Fileriu“, predat cu mult sentiment de Valer Sasu.

Dorim ca societatea pedagogilor să continue aceste producțiuni, cari numai folositoare li pot fi.

Ziua a doua.

Ziua a doua a fost foarte bogată în discuții și propuneri. La ordinea zilei sunt rapoartele comisiunilor.

Referentul comisiei pentru censurarea raportului secretarului, *Traian Șuteu*, învățător în Morlaca, propune de a să primi raportul prezentat de secretar. Mai departe propune de a să lănsă un apel către băncile românești, în care să se recerce acestea bănci de a să înscrie de membri fondatori, ca astfel să se ajutoreze și mai mult reînvierea, iară taxele de membri să se încaseze de acum prin oficiul protopopesc; preotul *Simu* din Abrud propune, ca taxele să se încaseze din partea directorului școlar, dară deoarece Consistoriul a decernat deja în anii trecuți modalitatea încasării taxelor, propunerea cade.

La chestiunea manualelor, adunarea generală hotărăște de a lăsa în voia fiecăruia, ca să se ocupe și să scrie manuale, cari să par mai potrivite.

De asemenea se decide ca să se compute venitele cantoralii la fondul de pensine.

Să propun și primesc următoarele teme pentru premii pe anul viitor: a) „Controlă în școlile populare“ pentru premiu de 60 cor. b) „Cum s'ar putea prevedea băieții cu cărți, recușite și vesminte“ pentru premiu de 40 cor. și c) „Școala în serviciul economiei și industriei“ pentru premiu de 30 cor.

Pentru temele puse la concurs de adunarea generală trecută, au fost premiați învățătorii Octavian Pop 50 cor. Mihail Găzdac 30 cor. și Traian Șandru (mențiune onorabilă).

Cu privire la memorandumul învățătorilor, de a li-să urea leașa, întocmai ca celor dela stat, să hotărăște de a să înaintă acest memorandum Preaveneratului Consistor pentru a-l duce la îndeplinire. Memorandumul să fie subscris de președinte și secretar.

Raportorul comisiei pentru censurarea raportului comitetului redacțional dl *Ioachim Pop*, învățător în Feneșul-săseșc, propune de a să luă raportul spre știință.

Tot asemenea să primește și raportul cassarului la propunerea raportului comisiei Mihail Găzdac.

Comitetul central e ales tot cel vechiu, de bibliotecar să alege Valer Suciu, iar controlor Aurel Gaja, profesori preparandial.

După acestea învățătorii s'au depărtat către casă, îndestulți cu reușita din astan a adunării generale.

Impresia generală, ce ne-a făcut această adunare, e, că în timp ce învățătorii noștri fac progres pe celelalte terene, rămân staționari în puținul respect, ce-l au față de preoți. Și fără ca acești doi factori să lucre în bună armonie, nu poate fi vorba de nici un spor în ridicarea țaranului. Și am mai dori un lucru, ca învățătorii noștri să nu se lase influențați de nime, adese chiar în detrimentul lor.

Rap.

ce-ți stă la dispoziție, n'ai vreme să cercetezi, cari anume județe dau recoalta cea mai bună și mai bogată. De-asupra produselor fie-cărui județ sunt țesături țărănești, mai ales covoară, pe cari le vom vedea în curând într'alt pavilion. Dai de tutei de cucuruz roșii ca jarul, galbini ca aurul. Ceea-ce surprinde, sunt doue-trei fire de cucuruz, ce-an răsărit dintr'acelaș cuib, și-s lăstate astfel până la cules, rodind toate. La întoarcere am văzut în lanurile încă neculese, postăți întregi, unde din fie-care cuib sunt 2 fire. Grâul „urias“ cum e scris, nu-i chiar urias, se află și pe la noi în unele părți, dar adevărat, sunt niște boabe de toată frumuseța. O țară, care produce astfel, într'adevăr va trebui să rămână încă multă vreme tot de un caracter pronunțat agricol, și după-ce știm întinderea teritoriului românesc și numărul locuitorilor, ar trebui să credem, că aici „talpa țării“ e foarte bine situată. Totuși sunt țărani, comune întregi după-cum cetim din date statistice adunate din diferite părți a țării, mai ales din mează-noaptea Moldovii, — unde în privința traiului stau cu mult mai rău, decât ai noștri. Râul cel mai mare isvorește din nesfârșitele domenii boeresti, arendate de celea mai multe-ori la străini, grecilor, și mai ales ovreilor. Aproape o țărișoară întreagă formează domeniile arendate unei firme jidovești Fischer, în fundul Moldovei de pildă. Nu mai în felul acesta se și poate explica marele număr de pelagrosi, ce-s răspândiți prin satele țării românești. Te gândești că se îmbolnăvesc de cucuruz stricat, oamenii din țara, care produce așa de admirabil cucuruz cum se vede în pavilionul agriculturii!

Ceea-ce te pune mai întâiu într'o adâncă admirare, e ceea-ce se poate vedea în pavilionul industriei casnice, a lucrului de mână, mai ales femeesc. Tot păcatul din acest pavilion e, că după-ce se dă un șir îmbrăcămintea din 2—3 județe, mai departe se urmează fără nici un plan aranjarea acestor comori a poporului nostru. Pentru un străin, ca și pentru unul de-ai noștri, cel dintâi gând, la intrarea în acest feeric muzeu de podobe artistice, e: ce măiestre au făcut să răsără pe pânza de bumbac, de cânepă, de in, acelea cusături, acelea flori, acelea motive, ce te pun în uimire. Îți vine așa să crezi, că este undeva pe plaiurile românești, un ținut mândru, ca în povești, cu verzi păduri, ce cântă, cu mândre izvoare și râuri reci cristaline, un cer sănin cu vânturi căldute. Și în raiul acesta sunt mândre palate, unde lumina albă de-afară pătrunde bogată prin fereștile mari. Iar la ferești stau aplecate spre joljurile albe, zine curate, ce împletește din lumină, din cântec, din colorii, podoaba lor de zestre. Și că zestrea aceasta e adusă acum la expoziție, să o vadă lumea, s'o vadă și să nu-și mai poată deslipl ochii dela ea.

Sunt acelea țesături așa de fine, flori așa de artistice cusute, colorii așa de desăvârșit alese și aranjate, încât ti-se pare cu neputință, ca toate acestea să fie făcute de degetele asprite de muncă a țărancilor noastre, în căsele întunecoase, sărace. Cămeșile, iile mai ales cu mânecile chindisite, câtrințele și fotele bogate, pieptarele ca pentru niște feți frumoși, alesătura aceea fină, dacă le vezi odată nu le mai poți uita. În ținuturile, unde contactul cu străinii e mai des, spre Dunăre și spre Dobrogea,

portul înflorit pierde îndată și din lumină și din aranjarea cu gust a colorilor; în done ughere se poate vedea chiar port sârbesc și bulgăresc, ce nu-ți mai lasă acea revărsare de lumină, ca costumul nostru. Vezi îndată alt suflet, mai greoiu parcă, mai întunecat și mai neprietinos.

De-asupra, așa zicând pe galeria acestui pavilion, sunt produsele modei de azi, pentru doamne. Toilete, rochii, lucrute de eleve între 13—16 ani, unde, deși într'un câmp cu totul deosebit de cel din jos, — vezi acelaș gust, aceeaș fineț a mâinii. O toaletă pentru Principesa Maria, lucrută nu-mi mai aduc aminte în ce atelier, atrage atenția tuturor, mai ales doamnele nu o pot îndeajuns admira. Dacă este ceva „farmecat“ la expoziție, e desigur pavilionul acesta. Numai cât la expoziție este o peșteră, la care ti zice „grota fermecată“. Poate să fie acolo farmece așa, cum le înțeleg cei ce au aranjat-o, și împart sara ședuli acoperite de-o reclamă turbată, dar imposibilă, ca limbă românească.

La spatele pavilanelor acestora, de cari s'a vorbit, e al Austriei, foarte frumos lucrat, și al Ungariei, care îmi aduce aminte unele vile de pe Gellert hegy, de cari se spunea că-s în stil unguresc. Într'amândouă mașinăriile fac partea cea mai mare, și odăi cu mobilier foarte drăguț. La al Austriei sunt și câteva trăsuri grele, dar în privința trăsurilor Bucureștii n'au lipsă de învățul nimănu.

Afară e lumină multă și destul de cald, ca să te îndemne să nu întri grabnic într'un nou pavilion. Tot la dreapta, pe-un loc mai ridicat se vede o biserică, despre care ni-se spunea, că nu-i încă sfințită, și deci e în-

Dela Iași.

— Raport special al „Unirei”. —

Ținusem așa de mult să fim de față la desvălirea statuei nemuritorului poet *Vasile Alexandri*, căci eram curios să cunosc din intuițiunea proprie sentimentele de admirație, pe cari frații din regat le păstrează față de activitatea literară a acestui boer-poet. Și mi-a căzut așa de bine, când, trecând prin București, am cutit pe afișele teatrului: *Săptămâna Alexandri: „Lipitoarele satelor”*. Teatrul național din București — se vede — ținea să iee și el parte la bucuria Iașanilor și-și deschise porțile stagiunii noue cu piese din repertoriul lui Alexandri. Din bunăvoința direcțiunii teatrului național, am ajuns în plăcută situație, de a vedea jucându-se pe scenă această piesă, a cărei actualitate parcă e și în vremile de acum. E o goană în contra Grecilor și Ovreilor, cari sug sângele bietului țaran, înând de pe el tot ce poate avea ceva preț. Rolul ovrului a fost interpretat admirabil de actorul P. Liciu, despre care se susține, că e un al doilea Millo. După fiecare act, sala întreagă rechemă cu zgometoase aplauze pe distinsul actor. Plin de impresiile bogate, ce-mi deșteptă în suflet această neuitată seară, pornii a doua zi spre Iași. Era o zi cam posomorită, ploioasă, rece și de cârmă seară cu vânt și neană. Cu toate acestea am putut remarca bogăția pământului românesc: aproape fiecare stațiune de cale ferată are magazii pline și afară de acelea șopruri mari și încăpătoare, dicsuite cu mii de saci de grâu sau păpușoi, dealuri de sfeclă de zahăr și sute de stângini de lemne, scânduri, ș. a. Și prevelistea aceasta mi-se desfășură înaintea ochilor aproape la fiecare gară. Pe la orele nnu trenul trecu în fugă peste Milcov, râul ce despărțea odată doue țări surori și ale cărui unde nu odară s'au roșit de sânge scurs din pepturi de frați. Azi s'a schimbat lumea. Milcovul nu mai are decât un renume aproape uitat și cel ce a cântat atât de duios hora unirii, revine din alte lumi îmbrăcat în haina de bronz!

În păcla serii în dreapta liniei se marchează satul Mircești, cuibul atâtor idei mă-

ciunată. Biserica „cuțitul”, înscrită după stilul arhitectonic a celor din Moldova, mai deaproape imitația nu știu cărei biserici din Iași, pentru noi e cu totul nouă, ca stil, ca pictură pe din afară. E ușa din zidurile expoziției, cari vor rămânea. De aici se poate vedea o parte din București, întreg orașul nu știu de-l poți vedea de undeva. Din *turnul lui Tepeș*, o clădire rotundă, sură, întunecoasă, ce străjue în partea stângă, aproape de palatul artelor, se poate vedea mai bine, dar mulți dintre vizitatori se coboară năcăjiți pe treptele prăpăstioase și te oprese în drum: „Bine domnule, nu face să te ostenești. Să-l dai dracului, că nu vezi nimic.” Se vor fi așteptat de sigur să fie și aici odăite, unde să fie spus ceva. Și gândul întunecat al vechiului tiran, se desprinde parcă din zidurile imitate, și se pogoară în sufletul vizitatorilor năcăjiți. Dar se uită că din culme se poate zări mai departe, ca de ori unde, după-cum odată ochiul săngeros a lui Tepeș Vodă, pătrundea intrigile ascunse ale boerilor, ca și planurile de subjugare a Turcilor depărtați și dușmanii.

Palatul artelor e zidirea cea mai pompoasă și mai impunătoare din întreaga expoziție, și ca situație, și ca arhitectură, după-cum se și cuvenia ca unei clădiri, ce iar are să rămână, și când expoziția nu va mai fi. Jos abia pot să-mi dau samă ce este spus. În mijloc *lupoasca* dăruită de primăria Romei, planul imitat, a cetății „*Tropaeum Trajani*” din Dobrogea, a cărei monumente de piatră le poți vedea încunjurând grădina muzeului național din București.

Ceea-ce mi-a rămas însă, viu în in-

rete și neuitate visuri ale poetului-rege. Coloarea galbenă a cupins deja frunza vestedă a luncei dela Mircești, și mâna nemiloasă a vremii a șters farmecul poetic al acestui loc atât de drag poetului Alexandri....

Trenul mă duse până la Pășcani, de acolo apoi la dreapta spre Iași. Văzui moșia și castejul Ruginosa, stăpânit de Elena Doamna, soția lui Alexandru I. Cuza, primului domnitor al Principatelor unite. Era întințec de-a binele, când sosii la Iași. Simpatieul compatriot Solomon Haliță, fost inspector școlastic sub-liberali, și prietinel Nicolau Mazere, amândoi profesori la Seminarul Veniamin, mă întâmpinară cu multă dragoste. A doua zi era sfânta Paraschiva, multime de pelerini, mai ales din Bucovina și Basarabia, venira să se închine moaștelor sfințite, păstrate într'un scump sicriu în strălucitoarea biserică dela Trei Ierarhi. Conduc de dl Haliță am văzut toate nodobele orașului: statuiele lui Ștefan Vodă și Miron Costin; biserica catedrală; pompoasa biserică dela Trei Ierarhi; biserica sfântului Nicolae, zidită de Ștefan Vodă; Universitatea; liceul național; liceul-Internat; palatul lui Cuza; palatul domnesc alui Vasile Lupu, și mai ales școala normală, așa de bine aranjată și foarte cu multă grijă condusă. Aci în special am avut prilejul să vizitez rând pe rând toată clădirea școlii: laboratoare, sale, etc. și să constat, că instrucția ce se dă în aceste institute e de neprețuit. Sara, dl primar Lascar, mi-a pus cu multă amabilitate la dispoziție loja dsale dela teatru, spre a asista la predarea piesei: „*Domnița Olena*”, de V. Cosmovici. E frumos, preafrumos noul teatru național din Iași, bogat în costume prețioase și în actori, cari își joacă rotele în un chip ireproșabil. Nu cunoaștem piesa, fiindcă n'a apărut în broșură. Însemn aci, că e de o acțiune puternică, ce te ține așa de încordat, cât nu-ți vine nici să răsufli, pân' ce cade cortina.

A doua zi, ca prin farmec, dispăruse și nori și ploie și vânt, și nu semă înveselitor de inimă se întindea de-asupra Iașului: era doar zina desvălirii statuei veselini Alexandri. În fața teatrului, unde era ridicată statuia, se adunaseră rând pe rând școalele

chipuire, e pictura espusă în etaj. — și din aceasta, pictura lui Grigorescu, ce aruncă o umbră peste ori-ce alta, ce se poate vedea.

Cetisem, înainte de vreme, 2—3 articole despre pictura lui N. Grigorescu, dar cea dintâi idee, ce mi-am format-o despre această singură bogăție a picturii noastre de până acum, mi-am dat-o reproducerea revistei „*Luceafărul*”. Un catalog tipărit, ca în doue-trei minute să poți afla ceea-ce cauți, nu se află, ci la ușa chiliiilor — despărțăminte e afișată o listă a picturilor, ce au spus în respectiva cameră. Astfel trec prin doue până ajung la a lui Grigorescu, alegându-mă până acolo cu doue tablouri a lui Serafin și cu o maică, foarte răușită, nu știu de cine.

Pictura lui Grigorescu acopere trei pereți, — mai bine unul singur și doue capete de zid, până la celea doue uși, prin care treci în alte sale. În față cu perețele adevărat, e liber, se poate vedea în partea cealaltă. Astfel lumină este în deajuns, numai cât localul e prea strimt, așa că distanța de privit nu ți-o prea poți alege, după-cum ar trebui.

De sufletul poporului nostru, aici te apropii mai întâi, după ce-ai eșit odată din pavilionul *industriei casnice*, unde-s comorile cusăturilor noastre. Treci cu ochii întâi pe la toate tablourile, fără să poți vedea ceva deslușit, și nu ști de unde să începi. În sfârșit te hotărăște, să le iai pe rând, așa cum sunt așezate.

(Va urmă).

cu steagurile lor și câteva cu fanlare. Era și o deputație de 50 țărani sosiți dela Mircești, cei „9 și cu sergentul 10” sosiți dela Vaslui și vre-o 300 de bucovineni. Mai era de față dua Paulina Alexandri, văduva poetului, ministrii Iac. Lahovary, Grădișteanu, Greceanu și Vlădescu, profesorii universitari, deputați, senatori, un public numeros, cât umpluse întreagă piața teatrului. La 9 oare Mitropolitul Partenie al Moldovii făcu sfințirea apei, cu care stropi statuia, a carui inveliş căzu în apiansele publicului, lăsând să se vadă poetul gânditor, ținând o carte în mână. Statuia e opera sculptorului Hegel și are de doue părți în basorelief câte o scenă din Peneș-Curcanul și Rodica.

Cel dintâiu a luat cuvântul prof. *Xenopol*, membru în comitetul pentru ridicarea statuei, care apretinând liniamente generale viața lui Alexandri, predă monumentul primarului Iașilor. Dl *Lascar* primește statuia în numele orașului, adunând multime acelor, cari au obosit pentru înălțarea acestui falnic monument. Luă apoi cuvântul ministrul *Vlădescu*, care scoate la iveală meritul cel mare, ce-l are Alexandri ca educator al tinerimei în direcția națională. Vorbirea dnu Vlădescu a fost mult aplaudată. Nefiind present dl Kalinderu, se acordă cuvântul reprezentantului universității din București prof. *Iorga*. Apariția dsale la tribună e salutată cu aplauze. Într'un mareț avânt de entusiasm dl Iorga arată importanța educatoare a universităților române. Trece apoi în revistă și apretisă rând pe rând toată activitatea publică a marelui poet, care a descoperit perlele neprețuite ale poesiei populare. Dl Iorga scoate în relief enorma forță de muncă a lui Alexandri și termină cu cuvintele: „Alexandri e un simbol, ca și crucile de pe bisericile, cari străjesc acest oraș înstrăinat. El a fost omul muncii, să ne unim deci cu toții în acest crez al muncii și Dumnezeu ne va ajuta!” Lungul discurs a dnu Iorga a fost ascultat cu multă atențiune și caldul entusiasm, care facea să vibreze vorbele sale, mișca așa de puternic inimile, cât de emoție am văzut mulți ochi lacrimând. Aplauze generale felicitară pe vorbitor.

Dl *Kalinderu*, presidentul Academiei române relevază meritele, pe cari poetul le-a avut în redășteptarea României, ca scriitor de poesii și opere dramatice și ca diplomat. Prin citate din corespondința lui Alexandri, arată simpatia plină de prietinie, ce o avea familia regală față de el, și terminând, depune în numele Reginei o splendidă coroană, cu un buchet de superbe crisanteme, și purtând pe o fundă câteva șire scrise de mâna Reginei. Și această vorbire a fost mult aplaudată.

În numele universității din Iași vorbește academicianul *A. Naum*. Cuvintele sale nu se aud, fiind slabe, apoi în numele oamenilor de litere novelistul *N. Gane*, care îmbrățișează în un mareț discurs activitatea poetului, ca scriitor și om politic, amintind, cum a refuzat candidatura la tronul Moldovei. Oratorul termină cu ochi înronați, spunând următoarele cuvinte acoperite de nesfârșite aplauze... „În câtă vreme se va juca o horă pe pământul românesc, în câtă vreme va răsuna o doină în codrii nostri verzi, numele lui Alexandri va fi meru sârbătorit, și urmașii, urmașilor nostri îl vor pomeni, ca pe cel mai mare poet al tuturor Românilor din trecut și present!”

Mai vorbește artistul *Nottara* în numele teatrului din București, *Haralamb Lecca* în frumoase versuri pentru teatru din Iași și *Anestin* salută în câteva cuvinte pentru cel din Craiova. În numele veteranilor gen. *Leon* cetește un călduros discurs, de asemenea *Codrean* în numele presei. *Bușureanu* în numele societății științifice ș. a., pe cari spațiul nu ne îngăduie, să-i amintim.

După terminarea discursurilor, artistul *Cârjă* a recitat o preafrumoasă odă a dnu Leon Cerchez, și apoi s'a cântat imnul regal, și școalele și toate corporațiile au defilat pe dinaintea statuei. Un morman de coroane

În felicitate colorii acoperia soclul statuei seninului și veselului Alexandri.

Sara s'a dat o reprezentare de gala în sala teatrului național, în care a asistat foarte multă lume. Programul acestei reprezentări cuprinde câteva bucăți de Alexandri; poate că s'ar fi putut și mai bine alcătui acest program.

Înainte de teatru prof Iorga a ținut în special pentru oaspeții din Bucovina o conferință despre Alexandri, la care a asistat un număr și distins public.

Retors de la Iași am deplina și înveselitoarea satisfacție, că dintre toate ziarele de dincoace de Carpați singură „Unirea” a fost reprezentată prin redactorul său la frumoasa serbare a nemuritorului poet al Unirii.

Rap.

REVISTE.

Viena. Și în sfârșit a dimisionat Goluchowski. Atâta au trimbitat vestea aceasta, că îți era silă de ea, cetind foile magiare. Cu un adevărat acces de friguri vorbiau foile magiare de această demisie. — Meritul acestei dimisii e a lor. Wekerle nu a putut asigura pe Majestatea Sa, că în delegațiunile lui Goluchowski i-să va da vot de încredere.

Goluchowski abzise spre marea și scurta bucurie a magiarilor, căci locul lui nu a fost ocupat de omul, ce l'ar fi dorit ei. — Locul lui Goluchowski a fost ocupat de ambasadorul austro-ungar dela Petersburg, baronul Aehrenthal.

Un tuș rece a căzut asupra infernitaților patrioți prin dimisia ministrului de război Pitreich, care era cunoscut de un om cu gânduri bune pentru aspirațiunile magiare. Pitreich a fost înlocuit prin ministrul armatei teritoriale austriace Schöneich. Magiarii sunt tare cătrâniți, pentru-că dânsii n'au știut absolut nimic nici despre abdicarea lui Pitreich, nici despre denumirea lui Schöneich. Causa abdicării lui Pitreich, e, că guvernul magiar nu voește urcarea recruților. Jocul acesta de culise din Viena, este un joc foarte periculos pentru guvernul Ungariei.

Noutăți.

Intru mărirea lui Dumnezeu. Subscriși în numele curatoratului bisericesc, aducem celea mai ferbinti multămite tuturor acelor emigrați în America, cari au contribuit la colecta inițiată cu scopul de a să procură un clopot la biserică noastră gr-cat. din Nou-român. Suma colectată e de 833 cor. În special datorim multămită colecțanților Ilie Miclea și Ioan Dindeal, cari nu au pregetat osteneală și spese în colectare. Răsplătească-le Dumnezeu fie-cărnia din tezaurul nesecat al vistereiilor sale. — Nou-român, în 24 Octobrie 1906. Alexandru Bugner, preot. Nicolau Balu, curator.

Hymen. Nicolau Frâncu, teol. abs. și Veturia Doctor, anunță căsătoria lor, ce se va celebra la 11 crt. în Șenlia-română.

— Ioan Cârnaș, teol. abs. și Maria Barb, invită la serbarea cununiei lor, ce se va celebra în 4 Nov. n. în biserică gr-cat. din Teiuș.

Știri literare. Nrul 9 și 10 din „Revista noastră”, redactată cu atâta îngrijire de Dna Constanța Hodoș, cuprinde portretul și o schiță despre activitatea Dnei Elena Teodorini, poezii de Dripina, Simca, Farago ș. a. apoi lucrări în prosă de Cuntan, Vampa ș. a. cum și câteva ilustrații dela expoziția din Milano. Recomandăm cu multă căldură această revistă pentru doamnele noastre. — „Amicul tinerimei”, anul IV. Nr. 8. continuă să fie cea mai plăcută revistă pentru tinerimea de ambe sexele, cu variați și interesante articoli de distracție și învățătură. —

„Revista politică și literară”, Nr. 2. conține un model de traducere din Faust alui Götthe de Gorun; Moș Viron, povestire de Agâr-biceanu; O săptămână în țară, note de călătorie în România, scrise cu mult spirit de Al. Cîra. Doina românească, o preafrumoasă poezie de N. Marcu și număroși alți articoli cari țin revista la înălțime, provocându-i succese continue.

„Silvania”, institut de credit și economii în Șimleu, a hotărât în adunarea generală extraordinară, ținută la 18 Oct. n. să-și dublice capitalul social, dela 3 sute la 6 sute mii cor. Vechii acționari au drept de prioritate. Subscrierile se fac până la 10 Dec. n. 1906 și plătirile câte 10 cor. pe lună de o acție.

„Vultur”. Sub acest titlu se înființează în D.-St.-Martin o bancă românească cu un capital social de 100 mii cor. Prospectele se vor lansa în scurtă vreme din partea Dnii Dr. Boilă, inițiatorul acestei idei. — De asemenea lucră inteligința din jurul Panteonului, pentru înființarea unei bănci populare în acel centru.

Nouă bancă românească. În 22 Oct. a. c. s'a ținut adunarea constituantă a institutului de credit și economii „Arina”, societate pe acții în Sanislău. Adunarea generală constituantă a declarat de înființat institutul cu capital social 100.000 cor. împărțit în 1000 acții à 100 cor., preț nominal. Activitatea se începe în 1 Ian. 1907. La adunarea constituantă au participat peste 40 de acționari, reprezentând 476 acții. Direcțiunea s'a compus astfel: Coriolan Ardelean, vicarul parților Sătmărene în Carei, președinte. Gavril Lazar de Purcăreț, protopop în Sanislău. Dr. Dem. Kiss, avocat diecezan în Oradea-mare. Alexandru Bonea, proprietar în Sanislău. Georgiu Szilágyi, mare proprietar în Sanislău. Ioșif Pataky, coadjutor în Sanislău. Aug. Szabó, farmacist în Sanislău. Dem. Pop, avocat în Sanislău. Andreiu Bogdan, preot în Portelec și Ioan Târnavan, preot în Culciul-mare, membrii în direcțiune. — Comitetul de supraveghere: Samuil Ciceronescu, contabil diecezan în Oradea-mare, președinte. Georgiu Achim, director de bancă în Seini. Romul Marchis, preot în Târnăvia. Vasiliu Ardelean, preot în Vetiș și Georgiu Pleancu, docente în Carei.

Reuniunea femeilor române din loc și-a ținut adunarea generală de toamnă, Duminică în 28 Oct. Adunarea a fost neobișnuit de cercetată. Nu numai că membrii comitetului s'au prezentat în număr complet, dar un frumos număr de doamne, domnișoare și domni au umplut sala cea mare dela Casina română. Ni-s'a dat ocaziune să ne convingem cu ochii despre ce ne spunea raportul comitetului, că interesul publicului blăjan față de reuniune crește pe zi ce merge, cu toate, că ar fi tare de dorit, ca să vedem în șirul membrilor pe toate doamnele din Blaj. În anul acesta s'au distribuit ajutoare 500 cor., iar premii pentru cărți și lucr de mână 70 cor. Numărul membrilor este de 147. În bugetul anului viitor aceiaș sumă s'au luat spre distribuție. Tot atunci s'a decis, ca să se înceapă cât mai curând seratele, cari pe lângă distracție aduc și puțin venit reuniunii.

Constituire. Societatea de lectură „Petru Maior” (Budapesta. IV. Ráday-utca 20. III. 22.) în ședința din 14 Octobrie n. s'a constituit în modul următor: Președinte: Pompiliu Nistor, stud. în medicină. Vicepreședinte: Vasile Vlaicu, stud. în filosofie. Secretar: Nicolae F. Negruț, stud. în filosofie. Casier: Ioan D. Voica, stud. în drept. Bibliotecar: Traian Crașovanu, stud. în drept. Vice-bibliotecar: Sabin Evuțianu, stud. în filosofie. Controlor: Dumitru Maren, stud. în tehnică. Notari: Petru Bucșan, stud. în medicină și Ioan Motoc, stud. în drept. Econom: Adam Iancu, stud. în medicină. — Comisia literară: Constantin Bucșan, stud. în drept. Onisifor Ghibu, stud. în filosofie. Simion Goacan, stud. în filosofie. Adam Iancu, stud. în medicină.

Ioan Motoc, stud. în drept. Petru Suciu, stud. în filosofie. — Comisia supraveghetoare: Teofil Dragoș, stud. în tehnică; Laurian Gherman, stud. în drept și Ioan Giurgiu, stud. în medicină.

Expoziția de copii, aranjată de Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiu și ținută în Apoldul-român la 14 Oct. n. a succedat cât se poate de bine. Au fost expuși peste 400 copii, din cari peste 60 au fost premiați cu bani, iar mamele lor aproape 30. au obținut mențiuni onorifică pentru buna îngrijire a copiilor.

Podobe de tricolor. Împodobirea păruții și costumelor cu panglici trei colore, nu mai constituie nici un fel de transgresiune, așa a hotărât ministrul, în un proces partat de avocatul Dr. Chirtop din Cămpeni. Doue fete din Ilia se împodobiseră adecă cu aceste colorii atât de iubite, și solgăbirăul din Ilia le-a pedepsit cu 6 zile închisoare. Ministrul de interne a nimicit sentința și a adus decisiul de mai sus.

Apel. Pe acei frați, cu cari dimpreună am absolvat sf. Teologie la anul 1896. în seminarul de Gherla, prin aceste li convocăm la convenire colegială de 10 ani, pe 15 Nov. a. c. în orașul Șimleu-Silvaniei. Marmățeni vor sosi prin Oradea mare, în 14 Nov. sara la 1/2 10; Someșeni la 1/4 6 oare d. a. Pentru orientare și conformare, li rugăm pe toți a se insinua („Păstorul Sufetesec”, Szilágyosomlyó) până în 10 Nov. Convenirea primă va fi în 15 Nov. 1/4 8 oare dim. în casina română (Palatul „Silvania”), de unde vom merge la biserică vicarială pentru servirea s. liturgie. — Cornel Muste, preot în Sava. Avram Dragoș, preot în Cristelec. Ioan Hotea, preot în Turț. Alimpu Coste, preot în Ceheiu.

Necrolog. † Irina Boer n. Mera, văduvă după președintele de Tribunal Dimitrie cândva Boer, a repausat în 24 Oct. 1906. în Habă, în etate de 78 ani.

Odihnească în pace!

Posta Redacțiunii.

B. A. Respectăm sentimentele ce aveți, dar forma ce a-ți dat-o ni-se pare nepotrivită și neduătoare la scop. Care dintre ei ar ceti-o?

Omicron. Regretăm, dar de astă dată nu putem publica cele trimise. Combateți tot, dar nu pomeniți, ce anume ar trebui să se tracteze.

N. B. Dacă se va termina seria începută, vom vedea. Și până atunci trimiteți primul articol să vedea direcția ce urmați.

N. N. La două luni, și și atunci anonim. . . nu se poate. Astfel de rapoarte să scriu îndată și cu iscălitură, ca să știe redacția cel puțin cine a trimis scrisoarea.

A. P. Deja când am primit copia telegrammei Arhierului, am observat, că trebuie să ni-se fi trimis și un raport despre misiuni și decursul lor, căci altcum n'are senz publicarea acesteia. Scrisoarea dale a adevărit, că presupunerea era bazată. Preotul, de care pomeniți, nu ne-a scris nimica, cel puțin noi nimic n'am primit. Îmi pare rău!

Necunoscuta. Nu ne putem ocupa cu astfel de lucruri.

Carte de monologuri nouă nu cunoaștem. Nici nu știm de altcum, dacă trebuie pentru copii sau oameni mari. Adresați-vă la vre-o librărie.

AVIZ! Un student cu maturitate, care poșede limbile patriei, caută aplicare în vre-o cancelarie advocațională ori notarială. — Pretensiuni modeste. Informații detaiate dă redacția acestei foi.

AVIZ! Se află de vânzare lemne de fag pentru foc la gara din Erdő-Szent-György. (Bözödujfalu). — Mihail Piroșca, adm. par. gr-cat.

AVIZ.

Rugăm pe toți câți au primit numărul prim din „Revista politică și literară” și nu vor să o aboneze, să binevoiască a ni-l retrimite, altfel li considerăm de abonați.

Redacția „Revistei politice și literare”.

PARTE SCIENTIFICĂ-LITERARĂ.

Spiritismul.

(Continuare.)

II. Credința bisericii catolice se manifestă:

1. *În circularele episcopilor.*
2. *În condamnarea cărților spiritiste.*
3. *În decretul Congregațiunilor din Roma.*

Episcopii catolici condamnă spiritismul prin epistolele lor pastorale, deja dela apariția lui. Astfel pomenisem mai sus de o circulară a episcopului *Turgeon* din Quebec (Canada). Într'insa episcopul expunea fenomenele spiritiste: a întrebă mese și a căpăta răspunsuri dela ele; a evocă sufletele morților și a-le întrebă despre lucruri din lumea cealaltă și de lucruri necunoscute din lumea aceasta; și zice, că toate acestea sunt superstiții, și încă foarte periculoase. Sunt *superstiții*, pentrucă de bună sama, că răspunsurile acelea nu le dau mesele nefnșuflețite și nici sufletele morților, ci diavolii, cari prin aceasta își câștigă stimă și cult din partea oamenilor. Sunt *superstiții periculoase* apoi, pentrucă tare des se întâmplă înșelăciuni, fie din partea diavolului, fie din partea oamenilor; și produc o mulțime de rele mentale, familiare și în contra statului. — *Sinodul provincial din Baltimore* (Statele-Unite) încă se ocupă cu spiritismul, și zice, că între toate aberațiunile, cari periclitează mântuirea sufletelor, *locul prim îl ocupă spiritismul.*

Tot în forma aceasta au purces în contra spiritismului și arhiepiscopul din *Tolosa* (Franța); episcopii din *Nevers*, *Marsilia* și *Orleans*. — În Germania, arhiepiscopul de *München*, în circulara din 6 Decembrie 1853, zice, că spiritismul și hipnotismul duc pe cei neexperți pe calea înșelăciunii omenești și diavolești; iar consistoriul din *Königrätz* dăneagă spirițiștilor dreptul de a fi nănași la botez ori la mir, și dacă sunt încăpăținați, le dăneagă chiar și deslegarea în sacramentul mărturisirii.¹⁾ Acestea sunt o parte mică din mulțimea circularilor date în direcția aceasta.

Operele spiritiste au fost puse în indicele cărților oprite. Așa au pățit cărțile lui *Allan Kardec*, ale lui *Cahagnet*, etc. Și prin constituția apostolică „*Officiorum et munerum*” din 25 Ianuarie 1897, cap. 5. punct 12.,²⁾ se oprește spiritismul, prin cuvintele: „Nimănuia nu-i este iertat să edea, să cetească ori să țină cărți, în cari se propun și se recomandă sortilegiul, divinațiunea, vrăjitoria, evocarea spiritelor, și alte superstiții”. *Comentariul* apoi, care s'a adaus la constituția aceasta, — dupăce spune că spiritismul e o formă mai dezvoltată a hipnotismului (magnetismului), și dupăce expune istoricul spiritismului, mijloacele și fenomenele lui, — adaugă: „Aceste fapte, cari nu se pot trage la îndoială, nu se pot atribui nici lui Dumnezeu, și nici puterilor naturale; în consecvență întreg sistemul este superstițios, dela care trebuie să se rețină tot omul onest; faptele sunt aceleași cu ale vrăjitorilor păgâni, și se fac cu aceleași mijloace ori cu mijloace analoage aceloră, și prin urmare trebuie atribuite aceleiaș cauze... Pentru aceea deși sfânta maică biserică n'a spus încă sentința definitivă cu privire la natura și cauza spiritismului, totuși, fiindcă destăinuirile lui se împotrivesc nu numai religiunii creștine, ci și minții sănătoase, și apoi sunt tot una cu cele ale vrăjitorilor păgâni, pe cari le oprise Dumnezeu în s. Scriptură, e evident, că *opurile cari tractează despre spiritism sunt oprite*”.

În fine *Congregațiunile Romane* condamnaseră deja de mult spiritismul împreună cu magnetismul. Căci prin *decretul general din 28 Iulie 1847*,³⁾ Congregațiunea s. Oficiu enunțiasă, că: „Eschizându-se orice greșală, superstiție, ori invocare explicită ori implicită a diavolului, folosirea magnetismului, adică folosirea mijloacelor fizice de altcum iertate, nu este oprită de morală, numai să nu se folosească spre scop neiertat, ori într'un mod oare care rău. *Folosirea însă de cauze și mijloace curat fizice spre obținerea de lucruri și efecte supranaturale, ca să se explice pe cale fizică, nu este altceva, decât o sinamăgire cu totul neiertată și eretică*”. Prin cuvintele din urmă se condamnă spiritismul. Pentrucă în el avem *mijloace curat fizice*, cum ar fi formarea lanțului și masa de experimentare, *spre obținerea de efecte supranaturale*, adică efecte,

cari întrec capacitatea mesei, cum ar fi: răspunsurile la întrebări, și încă la întrebări grele, la cari nici oamenii nu pot da răspuns convenit.

Și mai de aproape se condamnă spiritismul prin *decretul Congregațiunei s. Oficiu din 4 August 1856*.¹⁾ „Deși prin decretul acesta (cel din 28 Iulie 1847) se explică în de-ajuns”, zice decretul, „liceitatea ori neliceitatea folosirii ori abuzului cu magnetismul, totuși atât de tare a crescut răutatea oamenilor, cât neglijând studiul iertat al științei, și umblând mai bucuros după curiozități, se fălesc, că ar fi aflat ceva mijloc de a divină ori de a spune lucruri ascunse, cu o mare periclitare a sufletelor și cu dauna societății civile. *De unde... muieruțele acelea flectăresc, că ar vedea și lucruri, cari nu se pot vedea, și nu se îngrozesc chiar nici de aceea, ca să întindă vorba asupra religiunii, să cheme sufletele morților, să primească răspunsuri, să descopere lucruri necunoscute și depărtate, și să facă și alte lucruri superstițioase de jeliul aceloră... În toate acestea se află înșelăciune cu totul neiertată și scandal în contra onestității moravurilor, de orice artă ori iluzie s'ar folosi, pentrucă s'ar folosi mijloace fizice spre efecte nenaturale*”.²⁾ Aci e vorbă de fenomene spiritiste: *vedere de lucruri, cari nu se pot vedea*, cum ar fi lucrurile din lumea cealaltă, starea sufletelor de acolo, etc.; *întind vorba asupra religiunii*, cum sunt: dogmele și morala spirițiștilor; *se chiamă sufletele morților și se primesc răspunsuri dela ele*, adică evocarea morților și descoperirile lor. Acestea toate se socotesc „*lucruri superstițioase*”, „*înșelăciune cu totul neiertată și scandal în contra onestității moravurilor*”.

În fine avem un răspuns din 30 Martie 1898 al aceleiaș Congregațiuni a s. Oficiu.³⁾ Întrebarea a fost următoarea: „Tițiu, eschizând ori ce pact cu spiritul necurat, are datina să cheme spiritele morților. El pârcește așa: singur singurel, fără să mai facă altceva, se roagă mai marelui oștirilor cerești, să-i conceadă să vorbească cu spiritul cutărei persoane. Trec câteva momente, și el pregătindu-și mâna să scrie, simte că i-se mișcă mâna, prin ce se face cunoscută prezența spiritului. El spune ce dorește să știe, și mâna scrie răspunsurile la întrebări. — Răspunsurile sunt toate în conformitate cu învățătura bisericii, referitor la viața venitoare. Ele se rapoartă mai mult la starea, în carea se află sufletul unui mort, la lipsa ce ar putea s'o aibă de ajutor, la tânguirile lui asupra nerecunoștinței neamurilor, etc. — Știindu-se acestea: *Iertat este modul de pârcedere al lui Tițiu?*” — Congregațiunea, cu datul de mai sus, răspunde: „*Uti exponitur, non licere*”; și în audiența, ce a dat-o Papa Leo XIII. secretariului numitei Congregațiuni, în 1 Aprilie 1898, papa a întărit răspunsul. Și pe dreptul, pentrucă:

III. *Evocarea morților, și în general fenomenele spiritiste le oprise deja Dumnezeu.* Astfel în *Deuteron*, 18, 9—12, zice Dumnezeu prin Moise: „Iară dupăce vei intra în pământul, care-l dă ție Domnul Dumnezeu tău, să nu te înveți a face după spurcăciunile neamurilor aceloră. Să nu se afe întru tine, carele să treacă pe fiul său, sau pe fata sa prin foc, vrăjind vraje, și descântând, și fermecând. Și fermecătorii, și carele descântă, și carele vrăjește din pânțete, și carele caută pe stele, și carele întrebă morții. *Că spurcăciune este Domnului Dumnezeului tău tot cel ce face acestea, și pentru spurcăciunile acestea va pierde pe ei Domnul Dumnezeu tău dela fața ta*”. Iar în *Levit*, 20, 27: „Și bărbatul sau muierea, ori care dintru ei se va face descântător, ori vrăjitor, cu moarte să se omoare amândoi, cu pietrii să-i uicideți, vinovați sunt”.

(Va urmă.)

¹⁾ Wolkenberg, pag. 264—265.

²⁾ Acta S. Sedis, vol. XXX, pag. 45.

³⁾ Vezi mai sus, la Hipnotism, pag. 71.

¹⁾ Vezi mai sus, la Hipnotism, pag. 72.

²⁾ „Hiuc... mulierculae illae... invisibilibus quaeque conspicere effutiunt, ac de ipsa Religione sermones instituire, animas mortuorum evocare, responsa accipere, ignota ac longinqua detegere, aliaque id genus superstitiosa exercere ausu temerario praesumunt... In hisce omnibus quacumque demum utantur arte vel illusionem, cum ordinentur media physica ad effectus non naturales, reperitur deceptio omnino illicita et haereticalis, et scandalum contra honestatem morum”. *Collectanea*, nr. 1754, pag. 685, col. I.

³⁾ Publicat în „Acta Sanctae Sedis”, vol. XXX, pag. 701.

Bibliografie.

A apărut:

„Mângălărea creștinului“, carte de rugăciuni, întocmită de *Ioan Genț*, protopop gr-cat. în Oradea-Mare, se vinde în legături noi foarte frumoase și mult mai ieftine ca celea de pe aici, ieșite din renumita fabrică de compactorie alui *Ioan Bot. Steinbrenner* din Winterberg (Boemia). Prețul lor este: a) Imitație de os (albă), cu crucea aurită, tăietură aurită și toc, un exemplar 4 cor.; b) Imitație de os (albă), cu cruce de os, tăietură aurită și toc, un exemplar 4 cor. 60 fil.; c) Imitație artistică de fildeș (albă), cu cruce frumoasă, împodobită cu aur și decorațiune de mărgăritar și cu pictură de flori artistică, cu tăietură aurită și toc, un ex. 6 cor. 20 fil.; d) piele de chagrin căptușită (neagră), cu cruce aurită, tăietură aurită și toc, un exemplar 4 cor. 30 fil. — Afară de acestea din celea compactate la *Schmidt* în Oradea-Mare, se vinde: 1) Din ediția populară, un exemplar 1 cor. 20 fil., al 11-lea exemplar dându-se gratuit; 2) Legat în pânză (neagră) foarte trănăică, cu cruce aurită, tăietură aurită și toc, prețul unui exemplar dela 2 cor. 90 fil. redus la 2 cor.; 3) Legat în piele tare (neagră), cu cruce aurită, tăietură aurită și toc, prețul unui exemplar dela 5 cor. redus la 4 cor. — Toate acestea se pot procura dela autor (*Nagyvárad, Szta-roveszky utca 6.*); precum și dela *Lib.ăria Seminarială* din Blaj.

O carte folositoare și indispensabilă pentru dirigenții de coruri, elevii seminariilor și toți amatorii de muzică este: „*Dicționar de muzică*“ de *T. Popovici*, profesor de muzică la seminarul din Sibiu. Prețul broș. K. 250 leg. K. 3 — Se capătă la librării și la autor pe lângă rambursă sau trimiterea banilor înainte. La comanda de cel puțin 10 ex. de-odată direct dela autor, al zecelea exemplar e gratuit. (28) 3—3

Estrase din recenzii:

„*Lucaferul*“, Nr. 18/1905. ...Acest dicționar, prin întocmirea lui practică e destinat să fie orientator sigur, cumpătat și totuși larg, îndreptător cuminte referitor la nomenclatura muzicală și în toate cestiunile ce s'ating de domeniile cântării.

„*Tribuna*“, Nr. 177/1905. ...Di Popovici și-a dat osteneala a atinge toate cestiunile de interes prctic și a le tracta într'o formă ușoară și înțeleș. O importanță cuvenită a dat și muzicii românești în articolul cântec și joc, făcând o caracterizare generală și o împărțire a cântecelor naționale. De aceea dicționarul dlui Popovici îl recomand cu mare căldură celor interesați. (Din recenzia făcută de dl A. Sequeus, profesor de muzică la Seminarul din Caransebeș).

„*Poporul Român*“, Nr. 73/1905. ...Toți acei cari cântă într'un cor ori într'o orchestră vor face bine dacă vor cel cât de adeseori dicționarul dlului T. Popovici....

„*Junimea Literară*“ din Suceava, Nr. 3/1906. ...Literatura muzicală română s'a îmbogățit cu o cârtică prețioasă intitulată „*Dicționar de muzică*“, unicul op de felul acesta în limba română... Definițiunile sunt peste tot bine determinate, precise, limpezi.... Cartea e instructivă și de mare folos, atât pentru artiști cât și diletanți.

„*Revista muzicală și teatrală*“ din București, Nr. 13/1905. ...O carte interesantă și folositoare este „*Dicționarul de muzică*“ de T. Popovici. Cuprinde explicarea terminilor tehnici de cari ne servim în muzică, tratează și câteva cestiuni istorice, dintre cari sunt foarte interesantă cele privitoare la muzica românească populară și religioasă....

vrie 1906 a hotărât a-și ridica capitalul social dela 300,000 cor. la 600,000 cor. În acest scop a autorizat direcțiunea să deschidă subscrierea pentru 3000 acțiuni à 100 coroane valoare nominală.

Pe baza acestei autorizațiuni primite dela adunarea generală extra-ordinară și având în vedere hotărârile aceleia, oferim acționarilor vechi spre cumpărare 3000 acțiuni noue în valoare nominală de 100 cor., pe lângă următoarele condițiuni:

1. Fiecare acționar vechiu are drept, ca din noua esmisiune să opteze și să subscrie atâtea acții, câte poșede din emisiunile de mai înainte.

2. Pentru acționarii vechi prețul unei acții noue optate, conform p. 1. se fixează în 100 cor. și 6 cor. spese.

3. Terminul de optare și subscriere se fixează dela 1 Noemvrie până la 10 Decemvrie st. n. 1906, inclusive, cu acea restricțiune, ca toți acei acționari vechi, cari până la acel termin n'au participat la subscriere, necondiționat își pierd dreptul de prioritate și favorul (p. 2.) la subscrierea de acții din aceasta emisiune nouă.

De-odată cu declarațiunea de subscriere, acționarii, sub urmările pierderii dreptului de optiune, sunt datori să depună la institut acțiunile lor vechi pentru cari optează la subscriere nouă și până la 10 Decemvrie st. n. 1906, să plătească la cassa institutului 6 cor. spese și 10 cor. ca prima rată din prețul de emisiune.

4. Ratele următoare vor fi a-se plăti, după fiecare acție

câte 10 cor. până la 10 Ianuarie 1907.	
„ 10 „ „ „ 10 Februarie „	
„ 10 „ „ „ 10 Martie „	
„ 10 „ „ „ 10 April „	
„ 10 „ „ „ 10 Mai „	
„ 10 „ „ „ 10 Iunie „	
„ 10 „ „ „ 10 Iuliu „	
„ 10 „ „ „ 10 August „	
„ 10 „ „ „ 10 Septemvrie „	

Fiecare acționar are drept însă a plăti mai multe sau toate ratele înainte de terminii fixați.

5. Pentru ratele de acțiuni, cari nu s'au numărat la termin, se solvesc 8% interese de întârziere. Acționarii, cari n'au numărat la termini vre-o rată, se provoacă direct prin postă la solvire, ce dacă în 30 zile dela expedarea convocărilor n'ar urmă, dreptul de acționar pentru acele acțiuni se declară pierdut, sumele deja solvite trec în fondul de rezervă al societății. Acțiunile lor să anulează și sub aceiași numeri să exmit alte acțiuni. Anularea se publică în ziarlele destinate pentru publicările institutului.

6. Acțiunile nouă vor participa la toate beneficiile, și se vor bucura de toate drepturile, ce poșed acționarii vechi, după plătirea tuturor ratelor, dar la nici un caz mai înainte de 1. Ianuarie 1908.

Dela plătirea ratelor până la acel (1. Ianuarie 1908) termin, acționarii primesc 4 1/2 % interese, iar după ratele restante plătesc 8 % interese de întârziere.

7. Acțiunile neoptate de acționarii vechi se vând din mână liberă începând dela 10 Decemvrie a. c. până la altă dispozițiune, în preț à 200 cor. plus 6 cor. spese.

Direcțiunea, începând dela 10 Decemvrie a. c. primește subsemnări și pentru aceste acții, fie din partea acționarilor vechi, peste numărul acțiilor din emisiunile anterioare, fie din partea altora. Aceste subscrieri de acții se vor lua în considerațiune în seria pe cum au sosit la institut subscrierile valabile, propțite de 6 cor. spese, și 20 cor. prima rată după fiecare acție.

Ratele următoare vor fi a-se plăti, după fiecare acție

câte 20 cor. până la 10 Ianuarie 1907.	
„ 20 „ „ „ 10 Februarie „	
„ 20 „ „ „ 10 Martie „	
„ 20 „ „ „ 10 April „	
„ 20 „ „ „ 10 Mai „	
„ 20 „ „ „ 10 Iunie „	
„ 20 „ „ „ 10 Iuliu „	
„ 20 „ „ „ 10 August „	
„ 20 „ „ „ 10 Septemvrie „	

Față de acești acționari noi, încă se vor aplica dispozițiunile din punctul 4, 5 și 6, din această publicațiune.

Șimleu, în 18 Octomvrie 1906.

Direcțiunea institutului de credit și economii
„SILVANIA“.

(30) 1—2

Publicare de concurs.

Pentru postul de provizor la domeniul din Sâncel al Seminarului Teologic din Blaj, se publică prin aceasta concurs cu terminul de 15 Noemvrie n. 1906. Emolumentele împreunate cu acest post se pot afla în cancelaria Administrațiunei Centrale Capitulare din Blaj, unde concurenții trebuie să se prezenteze în persoană cu petițiile lor provăzute cu următoarele documente: a) Atestat de botez; b) Atestate de cualificațiune, adecă testimoniile obținute dela institutul agronomic, ce l'au terminat; c) Atestat de purtare morală dela oficiul parohial din comuna, unde au fost până acum; d) Atestate despre modul cum și-au purtat deregătoria în posturile, ce le-au avut până acum.

Blaj, în 29 Octomvrie n. 1906.

Pentru Administrațiunea Centrală Capitulară:

Dr. Augustin Bunea,
canonic, administrator.

(29) 1—1

Proprietar, editor și redactor răspunzător:

Aurel C. Domșa.

FISCHER & COMP. NAGYENYED Ungaria.

100 JUG. CAT.

Cei mai frumoși pomi roditori.

80,000 arbori fructiferi.
1 milion plante pentru gard viu.
1 milion suje (pădureți).
Arbori de promenade, lufșe decorative
roza poame cu boabe etc.

Cei mai buni altoi de vițe.

1 1/2 milion altoi de vițe
Vițe europene și americane
cu și fără rădăcină.
Cataloge și instrucțiune de
cultivare gratis.

ȘCOALELE de POMI și VIȚE de VIȘE IMPREUNATE FISCHER & COMP. și M. AMBROSI.

„SILVANIA“,

Institut de credit și economii,
Societate pe acții în ȘIMLEU.

PUBLICAȚIUNE.

Institutul „SILVANIA“ în adunarea sa generală extra-ordinară ținută la 18 Octom-

La expozițiunea milenară din Budapesta dela 1896
premiat cu medalia cea mare.

Turnătorla de clopote și fabrica de scaune de fer pentru
clopote a lui

ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabric

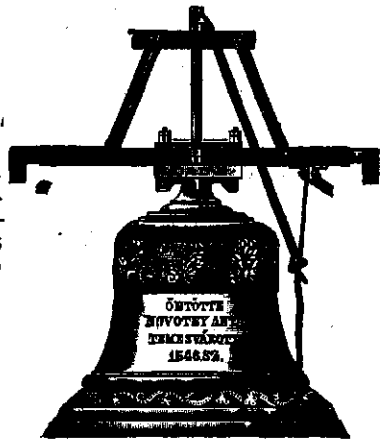
(8) 24 - 52

se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, pe cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, mai departe spre facerea de clopote întregi armonioasă, pe lângă garanție pe mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în ori ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o latură prin aceea ce sunt mântuite de crepare. — Cu deosebire recomand

→ clopotele găurite ←

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri după figura S și pentru aceea au un ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă, decât cele de sistem vechiu, așa, că un clopot patent de 327 kg. este egal în tonul unui clopot de 461 kg. făcut după sistemul vechiu. Mai departe se recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut — ca și spre turnarea de toate de metal.

Prețcuranturîl ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco

Institut indigen. Banca de asigurare

„Transilvania“

din Sibiu

(7) 24 - 52

Intemeiată la anul 1868

în Sibiu, strada Cismădiei nr. 5 (edificiile proprii), asigură în cele mai avantajoase condiții:

contra pericolului de incendiu și exploziune. edificiul de ori-ce fel, mobile, mărfuri, vite, nutrețuri și alte produse economice etc.

asupra vieții omului

în toate combinațiile, capitale pentru cazul morții și cu termen fix. asigurări de copii, de zestre, rente pe viața întreagă etc. etc.

Asigurări populare fără cercetare medicală

Asigurări pe spese de înmormântare cu solvirea imediată a capitalului.

Valori asigurate contra incendiului: 90,981.088 coroane. capitale asigurate asupra vieții: 9,125.898 coroane.

Dela întemeiere institutului a solvit: pentru despăgubiri de incendii 4,077,788.78 c. petru capitale asigurate pe viață 3,568,863.37 cor.

Oferte și ori-ce informațiuni se pot primi dela: Direcțiune în Sibiu, str. Cismădiei nr. 5 etajul I. curtea I.

și prin agenturile principale din Arad, Brașov, Bistrița și Cluj, precum și dela subagenții din toate comunele mai mari.

De vânzare:

(25) 8—10

Circa 30,000 altoi de viță cu rădăcină clasa I-mă, altuiți în viță americană („Riparia portalis“) după metoda cea mai bună (altoirea forțată):

Altoi:	Struguri mestecați	(Vegyes borfaj)	1000 buc. = 150 cor.
„	„ Rizling italian	(Olasz rizling)	„ „ = 160 „
„	„ Zierfandl	(Ezerjó)	„ „ = 160 „
„	„ Silvan verde	(Zöld szylváni)	„ „ = 160 „
„	„ galbini	(Mézés feher)	„ „ = 180 „
„	„ moi	(Mastos feher)	„ „ = 180 „
„	„ goarneși	(Járdovány)	„ „ = 180 „
„	„ fetești	(Erd. Leányka)	„ „ = 180 „
„	„ Șmighiră	(Som, Furmint)	„ „ = 180 „

Viță pentru struguri de masă:

Altoi:	Chasselas Fontainebleau	100 buc. = 22 cor.
„	„ Gama Drome	„ „ = 27 „
„	„ Madelaine Angevine	„ „ = 22 „
„	„ Passatutti	„ „ = 24 „
„	„ Muscat Hamburg	„ „ = 28 „

Altoi cl. I-mă de 2 ani 1000 buc. = 220 cor.; Altoi cl. II-a de 1 an 1000 buc. = 80 cor.

Szancsal, u. p. Balázsfalva.

Ioan Bărbat,

învățător, absol. al curs. de vierit din Aiud.

La comanda rog a se trimite 1/2 anticipațiune, adresa să se scrie legibil indicându-se posta sau stațiunea căii ferate. Pachetarea se va face cu îngrijire socotindu-se speșele proprii. Reclamațiunile se iau în considerare, dacă sunt făcute cel mult la trei zile după primire.

ACATISTUL MIC,

sau carte ce cuprinde în sine rugăciuni către Preasf. Născătoare de Dumnezeu leg. 24 fil.

Declamări poezii alese din autorii români pentru tinerimea din școalele populare. Prețul 40 fileri.

A apărut:

LITURGIERIUL

Prețul unui ex. pe hârtie „prima“
crudo 6 cor.
legat 9 „
Pe hârtie velină consistentă:
crudo 5 cor.
legat 8 „

BIBLIOTECA UNIREI. *)

1. Benhur saū zilele lui Mesia, de Levis Wallace, 2 v. 2.90
2. M. Eminescu. Studiū critic —.90
3. Câte-va momente din începuturile bisericeii rom. de C. Auner —.20
4. Nume de familie la români din Ungaria, de A. Viciū. —.12
5. Din viața lui I. Micul de M. Străjan —.16
6. Albertina. Povestire de Dr. V. Bojor. —.30
7. Cestiuini din dreptul bis. unite p. I. II. 3.40
8. Cele doue fețe ale lumii de Nicu —.30
9. Ziua Deșteptării de Aurel Fodor —.16
10. Cele două conștiințe, pieză teatrală în 5 acte, trad. de Simion Zehan —.40

*) Aceia, cari vor comanda de odată toți 10 Nrii, îi primesc cu 6-10 cor. în loc 8-84 cor.

Tusă!

Cine nu să îngrijește de tusă păcătuște contra sa.

Caramelle de piept ale lui Kaiser

cu 8 brazi

probate de medici și recomandate contra tusei, răcelii, guturaiului. 4512 recunoștințe dovedesc efectul minunat al acestei medicini. — Un pachet costă 20 și 40 fil. și să pot afla la farmacia Carol Schiessl — Blaj. (18) 16—82